

виділяється на підтримку АПК, є досконалості механізмів отримання і розподілу бюджетних коштів та дотримання бюджетної дисципліни при їх використанні.

Отже, цілеспрямована державна фінансова підтримка повинна забезпечити розвиток агропромислового комплексу як високорозвиненого, ефективно працюючого сектора економіки, а також визначальної умови успішного функціонування народногосподарського комплексу країни.

З огляду на вищевикладене постає питання про необхідність підвищення та забезпечення ефективності бюджетного регулювання розвитку українського агропромислового комплексу. Оскільки лише воно в змозі забезпечити поповнення обігових коштів сільськогосподарських товаровиробників, підвищити рівень їхньої платоспроможності, що сприятиме зростанню інвестиційної привабливості агропідприємств і дасть їм змогу бути позичальниками на ринку кредитних ресурсів та отримувати довгострокові кредити для технічного оснащення виробництва.

З цією метою необхідно всебічно нарощувати обсяги виробництва продукції, підвищувати ефективність функціонування агропідприємств на основі спеціалізації і концентрації виробництва, зміцнювати матеріально-технічну базу та застосувати новітні технології. Бюджетне регулювання агровиробництва й облаштування ринкової соціальної інфраструктури села повинні здійснюватися в напрямі скорочення тіньового обороту, розвитку аграрного ринку й сільських територій, фінансування інновацій, аграрної науки і освіти, а також підвищення ефективності секторів економіки, що забезпечують аграрну сферу держави ресурсами.

ПРО СТАБІЛЬНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОКОПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ

***ГНАТЕНКО Є.П.,* АСПІРАНТ,
МИКОЛАЇВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ***

Розміщення молочного скотарства, рівень споживання молока та молочної продукції сприяли формуванню та розвитку молокопереробних підприємств в Україні. Але сучасний стан та

---

* Науковий керівник – Червен І.І., д.е.н., професор

стабільність функціонування молокопереробних підприємств знаходиться під впливом багатьох чинників, вивчення яких необхідне для розробки та впровадження заходів щодо позитивного впливу.

Найуспішнішим роком розвитку молокопереробної промисловості в Україні вважається 1990 рік. Кількість підприємств, що працювали в цій галузі, офіційно становила – 643 [1]. В подальші роки кризова ситуація на сировинному ринку зменшила кількість молокопереробних підприємств у 2008 році до 270 – 280, а на початку 2010 року їх залишилося 230.

Молокопереробні підприємства України щороку можуть переробляти 18,5 млн. тонн молока, у 2008 році на переробку надійшло 5,4 млн. тонн, а у 2009 році обсяги зменшилися на 12% і становили 4,7 млн. тонн [2]. Отже, забезпеченість сировиною молокопереробних підприємств України у 2008 році на рівні 29,4 %, у 2009 році на рівні – 25,6%. Рівень забезпеченості сировиною молокопереробних підприємств знизився на 12,9%. На нашу думку, даний показник суттєво впливає на стабільність діяльності та розвиток підприємств молокопереробної галузі.

Дослідження стабільності діяльності молокопереробних підприємств Миколаївської області проведено за 2009 рік на прикладі двох підприємств – ВАТ Веселинівський завод сухого знежиреного молока (далі Веселинівський завод СЗМ) та ЗАТ Первомайський молочноконсервний комбінат (далі Первомайський МКК). Виробництво молочної продукції на досліджуваних підприємствах відбувалося нестабільно, що підтверджується коливаннями у виробництві основної продукції – сухого знежиреного молока від 34,9 тонн у січні до 186,7 тонн у травні. На Первомайському МКК аналогічна ситуація. Коливання виробництва основної продукції – молочних консервів знаходиться в межах від 420 тонн у січні до 1661,7 тонн у серпні. Така ситуація, насамперед, пов'язана із забезпеченням сировиною молокопереробних підприємств. Динаміка заготівлі молока за 2005 – 2009 роки Веселинівським заводом СЗМ свідчить, що найменші об'єми заготівлі із грудня по лютий місяці. Об'єми заготівлі молока протягом 2009 року коливаються в межах від 636,0 тонн до 2236,0 тонн. Динаміка заготівлі молока Первомайським молочноконсервним комбінатом показала, що протягом 2009 року коливання заготівлі молока знаходиться у межах від 1508,7 тонн до 5418,8 тонн.

На стабільність діяльності молокопереробних підприємств також впливає стабільність реалізації продукції. Найменший об'єм

реалізації основної продукції – сухого знежиреного молока Веселинівським заводом СЗМ у лютому – 294,6 тис. грн, а найбільший у червні – 2420,2 тис. грн. Об'єми реалізації даного продукту мають більш значні коливання і не завжди співпадають із заготівлею та виробництвом. Пояснюється це тим, що дана продукція не є продукцією короткострокового зберігання. Згідно Правил продажу продовольчих товарів термін придатності сухого молока при відносній вологості 80% і температурі до 20 гр С становить 3 місяці [3]. Отже, у підприємства є можливості в період найбільшої закупівлі молока виробляти більше продукції і реалізовувати її у наступні періоди.

Досліджуючи реалізацію основної продукції Первомайським МКК можна відмітити, що об'єми реалізації молочних консервів коливаються від 2853,4 тис. грн. у травні до 16997,9 тис. грн у жовтні. Отже, динаміка реалізації молочних консервів має значні коливання. Молочні консерви мають тривалий термін збереження (в залежності від виду консервів від 3 до 18 місяців [3]), що дозволяє реалізовувати продукцію не відразу після виробничого процесу, а формувати запаси і здійснювати реалізацію її у майбутньому.

Стабільність основної діяльності молокопереробних підприємств підтверджується стабільним перевищення доходів від основної діяльності підприємств над їх витратами (табл.1).

Таблиця 1

Стабільність основної діяльності молокопереробних підприємств Миколаївської області, тис. грн.

Підприємства	Доходи			Витрати			Абсолютне відхилення доходів від витрат (+,-)		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Веселинівський завод СЗМ	33085	41480	36810	30694	38620	34141	2391	2860	2669
Первомайський МКК	110432	127678	177386	110673	115870	157224	9759	11808	20162

Показники даних підприємств знаходяться в позитивній динаміці. Отже вони здійснюють основний вид своєї діяльності стабільно. Результатом є прибуток від основної діяльності. Але враховуючи вище досліджені фактори, які підтверджували нестабільне виробництво молокопереробних підприємств можна вважати, що

підприємства недоотримали прибуток від основної діяльності і це потребує подальшого дослідження.

Одним із найважливіших чинників, що впливають на стабільність виробництва та об'єми реалізації молочної продукції є купівельна спроможність населення. Даний показник можна дослідити на основі змін реальної заробітної плати та індексу споживчих цін (табл.2). Як видно з таблиці, купівельна спроможність населення в Україні знизилася у 2008 – 2009 роках, а у Миколаївській області в 2007 – 2009 роках. На нашу думку, дана ситуація безперечно впливає на обсяги реалізації та виробництва молочної продукції, як в Україні, так і у Миколаївській області.

Суттєве значення для стабільної діяльності молокопереробних підприємств має технічне переозброєння виробничих потужностей, введення у експлуатацію новітніх основних виробничих засобів. Прикладом є Первомайський молочноконсервний комбінат. У 2009 році на комбінаті здійснено переобладнання, модернізацію та удосконалення виробництва продукції.

Таблиця 2

Темпи зростання номінальної, реальної заробітної плати та індексу споживчих цін на продукти харчування в Україні та в Миколаївській області

Роки	Номінальна заробітна плата,% до попереднього року		Реальна заробітна плата,% до попереднього року		Індекс споживчих цін на продукти харчування,% до попереднього року		Абсолютне відхилення зростання реальної заробітної плати від зростання індексу цін на продукти харчування (+,-)	
	Україна	Миколаївська область	Україна	Миколаївська область	Україна	Миколаївська область	Україна	Миколаївська область
2007	129,7	125,9	112,5	110,4	109,7	125,8	2,8	-15,4
2008	133,7	134,8	106,3	105,3	135,7	121,8	-29,4	-16,5
2009	105,5	111,4	90,8	95,8	111,9	112,8	-21,1	-22,0

Джерело: Держкомстат України www.ukrstat.gov.ua/

Одним із основних капіталовкладень стало придбання пакувальної машини вартістю 1,3 млн. грн. та організація випуску молока в новій упаковці. В зв'язку з цим обсяг виробництва продукції зріс на 31,8%, що стабілізувало економічні показники підприємства.

Якісні характеристики молочної продукції також впливають на стабільність виробництва та реалізацію молочної продукції. В умовах нестачі молочної сировини, з метою отримання прибутку, молокопереробні підприємства намагаються збільшувати випуск молочної продукції. При цьому поширюється виробництво комбінованої продукції із застосуванням рослинних компонентів. Така продукція не відповідає вимогам державних стандартів, знімається з продажу і дестабілізує результати діяльності підприємств.

Отже, сучасний етап розвитку молочної промисловості характеризується нестабільністю у виробництві і реалізації молокопродуктів, зниженням купівельної спроможності населення, поширенням виробництва продукції, що не відповідає вимогам стандартів, нормам і правилам. Стабільна діяльність підприємств забезпечується не тільки заготівлею належного об'єму молочної сировини, виробництвом якісної продукції, своєчасною реалізацією готової продукції, перевищенням доходів над витратами, а й технічним переозброєнням виробничих потужностей молокопереробних підприємств.

Література.

1. Вінтоняк В. Стан молочної галузі України / В. Вінтоняк // Молочна промисловість. – 2008. – № 2 (45). – С. 12-16.

2. Експерт: На ринок молокопродуктів України в 2010 р. чекає посилення конкуренції за сировину і концентрація виробництва [електронний ресурс]. Режим доступу: news.finance.ua/ua/~1/0/all/2010/02/26/188707 - 35к

3. Про затвердження Правил продажу продовольчих товарів [електронний ресурс]. Режим доступу: uazakon.com/documents/.../pg3.htm

РИНОК СТРАХУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ РИЗИКІВ

**ГРИЦАЄНКО Ю.В., * АСПИРАНТ,
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА**

Україна – аграрна країна, тому в розвитку ринку страхування сільськогосподарських ризиків мало хто сумнівається. Хоча зараз

---

* Науковий керівник – Маренич Т.Г., д.е.н., професор